

FESTA DEL SANTÍSSIM MISTERI

Monestir de Sant Joan de les Abadesses, 8 de setembre del 2013

Han passat molt anys des que es va instituir la festa del Santíssim Misteri de Sant Joan de les Abadesses, en el llunyà 1619, i els fidels cristians d'aquesta baronial vila continuen fidels a la fidelitat que mostra i prodiga el Crist Crucificat amb la serenor del seu rostre i la seva presència salvadora i alliberadora. La devoció i estima vers el Santíssim Misteri es palesa amb la vostra presència en aquest recinte sagrat, ple de records i vivències, del temple del monestir de Sant Joan.

Però ens cal anar més enllà i recordar el moment de la gran descoberta que va fer néixer el crit: «Santíssim Misteri!» Fou l'any 1426, durant l'abadiat de Marc de Villalba, quan en el reconditori, tancat amb una porteta de plata i excavat al bell mig del front de l'efígie del Crist del Davallament, es va trobar una sagrada forma, partida en tres trossos. Els anys que van fer perdre la memòria no van ser capaços de corrompre la fidelitat de la presència de Crist en l'Eucaristia sota l'espècie del pa. El Crist del Davallament, unit al miracle eucarístic de les forma incorrupta durant segles, va fer néixer una gran devoció i estima al Santíssim Misteri, que ha perdurat en el temps, malgrat que la sagrada forma es va perdre en la primera meitat del segle XX, en un dels molts episodis d'odi entre germans de la nostra història, que cal demanar a Déu que no es repeteixi mai més.

Però permeteu-me que vagi més enllà encara i així arribem fins al 1251, quan un laic de Sant Joan, antecessor de tants i tants santjoanins que han estimat i estimen aquest monestir i el que significa per a la vila, de cognom Dolcet, va patrocinar el conjunt escultòric del Davallament del cos de Crist de la creu per a l'altar de la benaurada Verge Maria, aportant la fusta de noguera i d'avet (*ligna nucis et abietis*, llegim en l'acta). Aquesta representació de Crist continua present en el mateix lloc d'aquest monestir set-cents seixanta-dos anys després de la seva col·locació, i és objecte de la devoció dels fidels, com ho expressen els ciris que no paren mai de lluir, amb expressió de pregària, davant el Santíssim Misteri.

Germans, fixem-nos bé de quina realitat més sublim som hereus. Més enllà del valor artístic i històric que el Santíssim Misteri mostra, hi ha una realitat de fe cristiana profunda, sense la qual res de la història del Santíssim Misteri no tindria sentit; sense la fe cristiana aquest passat no hauria arribat a nosaltres. Amb la realitat de fe cristiana que mostra el Santíssim Misteri, no solament el passat és ple de llum, sinó que tenim al davant un futur de vida plena, de vida autèntica, de vida en llibertat, de vida en pau, perquè és en mans de Crist, el Senyor del món i de la història.

Quina és la fe que mostra el Santíssim Misteri, la fe amb la qual ha estat fet i conservat, mirat i adorat al llarg del segles i també per nosaltres, homes i dones del segle XXI?

El Santíssim Misteri és, en primer lloc, la imatge del Fill etern de Déu, nascut de Maria, sempre verge, fet home per nosaltres i per la nostra

salvació. Vull retornar a la noguera i a l'avet que van proporcionar la fusta perquè en el segle XIII es fes el conjunt escultòric que hi ha a l'inici del nostre Santíssim Misteri. Ha estat fusta de la nostra terra la que va fer possible la imatge del Crist. Però no és la sola fusta ni la sola imatge que l'escultor va fer el que és objecte de la nostra estima i adoració, sinó el que aquesta representa. En ella se'ns fa present la humanitat de Crist, unida a la seva divinitat en la persona del Fill etern de Déu, Jesús, el nostre Senyor i Salvador.

Jesús és amb tota veritat home com nosaltres, és de la nostra carn i sang, de la nostra raça humana. En ell la creació s'ha fet humanitat com la nostra, humanitat del Fill de Déu. I ell s'humilià fent-se home com nosaltres, prenent la condició d'esclau, perquè en la seva humanitat nosaltres tinguéssim la salvació. El perquè del misteri de l'encarnació és l'amor per la humanitat. És bo que mirem i contemplem la humanitat de Crist per la qual Déu mateix s'ha fet proper a nosaltres. Ell s'ha fet en tot igual a nosaltres, excepte en el pecat. La tradició de l'Església no ha tingut mai por de la veneració i estima de la humanitat sagrada de Jesús, perquè sap que per aquesta porta cal passar si volem que Déu ens doni grans favors. Ens diu el Concili Vaticà II: «És ben veritat que el misteri de l'home només s'aclareix de debò en el misteri del Verb encarnat» (GS, 22). I això és de capital importància en aquest moment en què la fe vertadera en Jesús s'afebleix en el cor de moltes persones, i en el seu lloc apareixen moltes espiritualitats que ensenyen la fal·làcia de la fugida del cos i, en el fons, la fugida de la realitat. El Crist, fet de fusta de noguera i d'avet dels nostres camps i boscos, ens recorda que som creació de Déu, i encara més, estimats de Déu, en la nostra humanitat i en el moment concret de la nostra vida i de la nostra història. Déu no salva la humanitat des de lluny, sinó enviant el seu Fill, fet home com nosaltres i assumint la història de la humanitat, i redimint-la al preu de la seva sang vessada en la creu. Déu ens estima a tots i cada un de nosaltres en la nostra vida concreta i ell ens vol donar el seu amor gratuït i immerescut. Primera mirada, doncs, a Jesús en el Santíssim Misteri: el mirem com a Senyor nostre i germà nostre, Salvador dels homes, Fill etern de Déu, veritable Déu i veritable home.

El Santíssim Misteri és també sense cap mena de dubte la representació del misteri de la mort redemptora de Crist a favor de tota la humanitat. El poble cristià ha tingut sempre en gran estima la veneració del misteri de la Creu del Crist, perquè en ella es fa present el misteri de l'amor en la seva màxima realització: l'amor de Déu fet perdó i misericòrdia a favor nostre. Què, si no, és el misteri de la Creu de Crist? Va dir en una ocasió el papa Benet XVI: «El perdó de Déu no és ignorar, sinó transformar: Déu ha d'entrar en aquest món i oposar a l'oceà de la injustícia un oceà més gran de bé i d'amor. Aquest és l'esdeveniment de la creu: des d'aquell moment, contra l'oceà del mal, existeix un riu infinit i, com a tal, sempre més gran que totes les injustícies del món; un riu de bondat, de veritat, d'amor. Així Déu perdona transformant el món i entrant-hi perquè hi hagi realment una força, un riu de bé més gran que tot el mal que mai hagi pogut existir» (Vespres a Aosta, 24-7.2009). Així ens cal mirar el Santíssim Misteri, com l'han mirat generacions i generacions de santjoanins, com el misteri del perdó de Déu ofert als qui amb humilitat reconeixem els nostres pecats i ens apropem a les fonts de la salvació: els sacraments del

baptisme i de la confessió. Però, al mateix temps, el Santíssim Misteri cal mirar-lo com el punt d'esperança, de tornar a començar, perquè hi ha el perdó rebut de Déu i el perdó ofert al germà, perquè hi ha la font de l'amor unit a la caritat que mai no mor i fa possible la civilització de l'amor, que ens fa mirar l'altre, sigui qui sigui, pensi com pensi, com un germà, redimit, com jo, al preu de la sang de Crist, mort en la creu.

I el Santíssim Misteri és misteri de resurrecció. Sempre el Crist crucificat ens porta al Crist ressuscitat. Ambdós misteris són inseparables. És el que anomenem el Misteri Pasqual de Crist, que l'Església celebra en la missa cada dia, com ho farà fins a la fi dels segles com l'única i veritable victòria que perdura sempre, la victòria de Crist sobre el pecat i la mort. Però si el Crist crucificat ens porta a la resurrecció, encara més, en certa manera, ens hi porta el nostre Santíssim Misteri, ja que en ell s'uneixen la Creu i l'Eucaristia. L'expressió i la veneració com a Santíssim Misteri va néixer, com ja hem dit, en comprovar el misteri de la presència incorrupta al llarg dels segles del misteri del Cos de Crist en el sagrat front del Crist.

I vet aquí el tercer aspecte del Santíssim Misteri que ens cal tenir present per a viure en la fe cristiana que el va fer néixer. Crist és el ressuscitat, el Vivent, el qui viu enmig nostre fins a la fi dels segles. La celebració de l'Eucaristia, de la missa, no és una simple cerimònia amb uns ritus i unes expressions pròpies de la fe cristiana. En cada eucaristia es fa realment present el misteri de Crist mort i ressuscitat; eucaristia en què, amb el fruit de la terra i del treball de l'home, presentem el pa i el vi, perquè per la paraula de Jesús i l'acció de l'Esperit es faci realment present el Crist, oferint-se per nosaltres en ofrena plaent a Déu per a la salvació nostra, i ens porti a nosaltres a ser amb la nostra vida una ofrena agradable a Déu.

I una realitat ben concreta. El Santíssim Misteri, amb tota la seva força d'amor i de donació, de salvació i alliberament, es fa present en cada celebració de l'Eucaristia, sobretot en la celebració del diumenge, dia del Senyor, quan la comunitat cristiana, presidida pel ministre de l'Església, dona gràcies pel do de la salvació, pel do de la llibertat.

Germans, mirem la llum que brolla del rostre serè de Crist en el Santíssim Misteri. Mirem-lo, tot reconeixent, en la fe del nostre baptisme, que ell és el Crist, el Fill de Déu fet home per nosaltres, mort i ressuscitat, perquè en ell tinguem vida. Però al mateix temps deixem-nos mirar per ell. Perquè la fe cristiana autèntica neix del trobament amb Crist. I trobar-se dues persones vol dir mirar-se als ulls i deixar-se dir mútuament una paraula d'amistat. Podria passar que nosaltres haguéssim vingut manta vegada en aquest monestir però que no ens haguéssim parat mai a posar de veritat la mirada en el seu rostre. I qui no ha mirat el Crist no pot ser – deixeu-m'ho dir – un bon santjoaní. Recordem un dels ensenyaments més preciosos de Benet XVI: «*Hem cregut en l'amor de Déu: així el cristià expressa l'opció fonamental de la seva vida. No es comença a ser cristià per una decisió ètica o una gran idea, sinó per la trobada amb un esdeveniment, amb una Persona, que dóna un nou horitzó a la vida i, amb això, la direcció decisiva*» (*Deus caritas est*, 1).

Que l'ofici solemne en la festa del Santíssim Misteri de Sant Joan, dins l'Any de la Fe, sigui per a tots nosaltres un moment intens d'adoració i estima al sant Crist. Posem en ell, en el seu rostre, la nostra mirada i deixem-nos mirar per ell, per tal que la nostra fe s'avivi, es renovi i puguem avui redescobrir-nos creients en Jesús. Que ens hi ajudi la intercessió de santa Maria la Blanca, Mare de Déu i mare nostra, i la intercessió del beat Miró de Tagamanent, venerat en aquesta vila de Sant Joan. Amén.